

ДЕПАРТАМЕНТ КУЛЬТУРИ
ВИКОНАВЧОГО ОРГАНУ КИЇВСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ
(КИЇВСЬКОЇ МІСЬКОЇ ДЕРЖАВНОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ)

ПУБЛІЧНА БІБЛІОТЕКА ІМЕНІ ЛЕСІ УКРАЇНКИ
Відділ науково-методичної роботи

Для підвищення кваліфікації

бібліотечних працівників

Бібліотеки і екологічна просвіта

ДАЙДЖЕСТ

Київ -2013

Екологічний стан столиці України вже переріс поняття «проблема» і якщо не дотягнув до поняття «катастрофа», то це питання часу.

Відповідно, збільшуються потреби населення в отриманні екологічної інформації, все більше представників культури та освіти усвідомлюють необхідність формування екологічної культури як запоруки виходу з екологічної кризи. Разом з тим закладів, що покликані займатися саме просвітницькою діяльністю, спрямованою на формування екологічної культури, не так багато.

Серед них одне з центральних місць посідають бібліотеки.

Дайджест підготовлено на основі матеріалів фахових видань та Інтернет-ресурсів з питань еколого-просвітницької діяльності бібліотек. Вміщені публікації розкривають нові можливості діяльності бібліотечних закладів у цьому напрямі.

Короткий виклад змісту документів приводиться у зворотній хронології років публікації.

Видання адресоване спеціалістам бібліотечної справи, усім, хто працює у напрямі екологічного виховання та освіти.

Упорядники: Романюк О.І.

Іщук Н.В.

Відповідальна за випуск: Романюк О.І.

Редактор: Громовенко І.О.

Телефон для довідок: 486 00 85

©Публічна бібліотека імені Лесі Українки для дорослих м. Києва

Тут повітря чисте, і сонце світить

Надія Ракитянська

Екологічне виховання здійснюється не тільки в сім'ї, дитячому садку, школі, але і в рамках системи додаткової освіти. Наприклад, в дитячих екологічних центрах, що ними сьогодні повною мірою стають бібліотеки, є все необхідне для екологічного виховання і освіти: високий професійний рівень персоналу, багатий творчий потенціал, сформовані фонди книг і періодичних видань, інформаційні бази даних. В бібліотеці №5 міста Шебекіно Белгородської області (Росія) формуються електронна картотека "Природні ресурси планети", а також ряд традиційних картотек екологічного змісту, в тому числі "Вікно в природу" і "Природні ресурси нашого краю". За багато років випробувано чимало можливих форм і методів. У активі бібліотеки традиційні заходи, такі як виставки, ігри, вікторини, конкурси, усні журнали та голосні читання, свята і подорожі, зустрічі з екологами - краєзнавцями, бесіди, екскурсії, лекції і т. д. Крім того, бібліотеки шукають нові підходи, впроваджуючи форми роботи, що відповідають сучасним вимогам. Це презентації, відеорепортажі, театралізовані вікторини, еко-трибуни, фотоконкурси. З допомогою книги бібліотекарі прищеплюють читачам повагу до оточуючого нас світу природи. Бібліотеки працюють у тісній співпраці з дитячими дошкільними установами, школами мікрорайону, Еколого-біологічним центром, Історико-художніми музеєм, а також з іншими зацікавленими організаціями на основі цільових комплексних програм "Людина і навколишнє середовище" і "Чисту Землю – нащадкам", що дозволяють організувати безперервну екологічну просвіту населення.

Для підлітків та юнацтва працює лекторій "Екологія - предмет: цікаво чи ні?". До послуг дорослих відвідувачів - вітальня "Натхнення", що об'єднує любителів природи. Кожне з вищеназваних клубних утворень має свої програми, покликані надавати допомогу в досягненні поставлених завдань. Серед найменших читачів бібліотеки великою популярністю користується Театр дитячої книги "Світлячок". Тут малюкам пропонуються захоплюючі та пізнавальні постановки. Як приклад можна навести театралізовану казку "Хто де живе?"

Для 8-12 літніх користувачів проводяться спільно з колегами з Історико-художнього музею та Еколого-біологічного центру дуже цікаві заходи. Приклад - відеоказка "Крапелька життя" про водне багатство краю, створена до Всесвітнього дня води. Робота з юнацтвом вимагає від бібліотекарів особливо серйозного підходу, тому і пропоновані сценарії брейн-рингів, інформаційних діалогів, «круглих столів» складаються відповідним чином.

Для дорослих відвідувачів з 1997 року функціонує літературно-екологічна вітальня "Натхнення", де проводяться цікаві, неординарні заходи, присвячені святам, пов'язаним з релігією: Масляній, Покрові ...

З метою екологічної просвіти використовується інформаційний куточок "Календар екологічних дат", оформлюються всілякі виставки, відкриті перегляди і тематичні полиці: "Заповідні місця рідного краю", "Дари природи на нашому столі", "Рецепти довголіття", "Тішить око". Видаються пам'ятки, буклети, рекомендаційні списки літератури. Великим попитом користуються тематичні папки: "Проблеми екології", "Екологія нашого краю", "Екологічний вісник Белогор'я".

Бібліотека. – 2012. – № 7. – С. 71-74.

Екокраєзнавство - основний напрямок діяльності

М. С. Линков

Актуальним напрямком екологічної культури є еко-краєзнавство, куди може бути включений і еко-туризм. Це поняття зародилося як результат нового бачення традиційних для бібліотекарів краєзнавчих проблем під кутом зору екології, що означає їх ув'язку з екологічною ситуацією в конкретній місцевості. Передусім, це явний поворот до читача, до його інтересів, долучення переважно молодих до соціально значимих справ по охороні рідної природи.

Центральна універсальна молодіжна бібліотека імені В.М. Башунова (Росія) з метою патріотичного виховання, долучення до багатющої культури та історії краю, усвідомлення відповідальності за свій «зелений» дім, проводить різні еко-краєзнавчі заходи: відеобесіди, майстер-класи у місцевому музеї, книжкові виставки.

Починаючи з 2008 року Вологодська обласна юнацька бібліотека імені В.Ф.Тендрякова працює над великим, серйозним творчим Інтернет-проектом «Інтерактивна карта передового досвіду в галузі бібліотечного обслуговування юнацтва». В проекті задіяна електронна карта Вологодської області, розділена різними кольорами на райони. При наведенні курсору на район – відкривається сторінка, де вказані дані бібліотеки та її інноваційний досвід. Майже кожна сторінка містить матеріали з еко-краєзнавства. Це еколого-краєзнавчі ігри-вікторини, краєзнавчі години тощо.

Останнім часом діяльність бібліотек у галузі краєзнавства набуває часом несподіваних форм. Так, в Іванівській обласній бібліотеці для дітей і юнацтва організовано Театр книги «Корноватка». В яскравому репертуарі театру почесне місце надається темам краєзнавства. Це дозволяє молодіжній аудиторії долучитись до історії рідного краю і дбайливо ставитися до його природи і культури.

Бібліотека. - 2011. - № 5. - С. 56 - 60.

Ситуаційне навчання у формуванні екологічної культури молоді в бібліотеках

Н. І. Шарафєєва

Бібліотеки Росії з 1970-х років займаються інформаційно-бібліографічним обслуговуванням та інформаційним забезпеченням користувачів матеріалами з екологічної тематики як з використанням традиційних паперових технологій, так і з допомогою автоматизованих систем. Основу діяльності бібліотек в цьому напрямку складає організація фондів документів з екології, що формуються з розрахунку на їх активне використання, з урахуванням потреб різних категорій користувачів.

У багатьох бібліотеках країни (Вологда, Брянськ, Іркутськ, Орел, Мурманськ, Краснодар) для забезпечення оперативного і повного надання інформації з проблем екології, природокористування та сталого розвитку створені інформаційні центри, де не тільки розробляються довідково-бібліографічні апарати, тематичні бази даних (за темами "екологічна культура", "екологічне право", "екологічна безпека" і т.д.), але і ведеться аналітична робота (списки анотованої і рекомендованої літератури за темою). Ефективності роботи таких центрів сприяє їх тісна взаємодія, обмін досвідом роботи, можливості доступу до віддалених інформаційних ресурсів. Крім того, на базі бібліотек організуються курси підвищення рівня професійних знань, майстер-класи, функціонують творчі лабораторії, що сприяє встановленню і розвитку партнерських відносин з усіма зацікавленими організаціями і виробляються спільні програми дій.

Аналізуючи діяльність бібліотек Татарстану з екологічної просвіти молоді, слід відзначити різноманітність форм і методів роботи. Із врахуванням місцевих екологічних проблем видаються збірники «Природа просить захисту» з кращими сценаріями екологічних заходів, уроків, методичних розробок російською та татарською мовами. Покращанню цієї діяльності передувало дослідження «Бібліотека як центр формування екологічної культури», що вимагало впровадження нових, ефективних підходів до формування інформаційного середовища екотехнологій і моделі їх реалізації у бібліотеці.

Ситуаційні центри – одна з найсучасніших форм реалізації систем підтримки прийняття рішень, заснована на технологіях моделювання та аналізу ситуацій. Вони є інформаційно-аналітичними системами, що дозволяють оцінити реальний стан об'єкта управління, вловити розвиток внутрішніх і зовнішніх тенденцій, розглянути можливі наслідки дій, здійснити моніторинг і спрогнозувати розвиток тієї чи тієї ситуації, в тому числі в сфері екології.

Центральне поняття теорії ситуаційного навчання – проблемна ситуація – має за мету допомогти учням усвідомити необхідність в додаткових знаннях понад освітню програму. Бібліотеки, збираючи, систематизуючи, надаючи доступ до різноманітної інформації екологічної тематики, долучаючи велику кількість людей різних спеціальностей,

соціального становища, рівня освіти і т.п. роблять великий внесок в екологічне виховання і освіту населення.

До завдань, що вирішуються посередництвом ситуаційного центру на базі бібліотек відносяться:

- вироблення вміння виокремлювати та формулювати моральну проблематику, пов'язану із ставленням людини до природи, її живих і неживих об'єктів;
- формування біоцентричного та екоцентричного ставлення до природи; уява про права природи та її об'єкти;
- навчання читача користуватися бібліотекою, її фондами, довідково-бібліографічним апаратом, основам користування автоматизованими інформаційно-бібліотечними системами та Інтернетом; допомога в підготовці до будь-якого заходу;
- надання допомоги в пошуку способів розв'язання екологічного конфлікту, що виник в наслідок впливу людини на природу.

Основним результатом ситуаційного навчання по формуванню екологічної культури в бібліотеці може бути зміна поглядів молоді на живу і неживу природу, визнання за нею права на благополуччя та сталий розвиток, що свідчитиме про розширення моральної свідомості.

Реалізація проекту зі створення ситуаційних центрів на базі бібліотек сприятиме зростанню зацікавленості молоді у забезпеченні екології навколишнього середовища, збереженні природної і культурної спадщини, дозволить розвинути в неї практичну активність у вирішенні екологічних проблем для забезпечення здоров'я людини, екологічної безпеки в інтересах стійкості розвитку країни. Наявність стратегії формування екологічної культури дозволить об'єднати зусилля системи освіти і структур громадянського суспільства (духовно-культурних, інформаційних, соціальних), еколога-просвітницької роботи на базі бібліотечних регіональних ситуаційних центрів екологічної політики та молодіжних організацій.

Библиосфера. - 2011. -№ 2. – С. 37- 43.

Знати. Любити. Бергти. У центрі уваги - екологічні проблеми.

М. С. Линков

У 2009 році відбувся Всеросійський конкурс-фестиваль друкованих та електронних видань, Інтернет-проектів та заходів з екологічної тематики серед публічних бібліотек, де взяли участь різні типи бібліотек.

Матеріали про екологію, безумовно, є цінними для бібліотек, що постійно тримають в полі свого зору питання екологічного виховання і освіти.

Кіровська універсальна обласна наукова бібліотека ім. О.Герцена підготувала на конкурс диск, що є своєрідною енциклопедією досвіду бібліотек з екологічного виховання та просвіти. Він містить численні

виставки, вікторини, слайд-презентації, матеріали про екологічний туризм і масову роботу з користувачами, досвід роботи дитячих екологічних клубів, конкурси дитячих малюнків.

Центром екологічної інформації та культури цієї бібліотеки розроблено унікальну електронну екологічну карту Вятської області. Унікальна вона тим, що надає відомості про всі обласні центри екологічної інформації та культури. Окрім цього, можна дізнатися про бібліотечні екологічні проекти та програми, що реалізуються бібліотеками, познайомитися з електронними презентаціями та великою кількістю сценаріїв, збірників, покажчиків, дайджестів, буклетів екологічної тематики, створених в колективах бібліотек.

Цікавою є робота «Янтарний край Росії. Екологія». Це електронна презентація комплексної роботи сприяння реалізації конституційних прав громадян, особливо молоді, на вільний доступ до екологічної інформації, що є суспільним надбанням, та виконана Інформаційним центром МУК Балтійського міського округу «ЦБС». Ця презентація висвітлює діяльність ЦБС з формування екологічної культури населення, що, окрім традиційних форм роботи, включає різні тренінги для молоді з довідково-правових систем. Забезпечено тісну взаємодію зі школами, з органами місцевого самоврядування, з Біологічною станцією, де учасники разом з орнітологами ведуть спостереження за обліком кількості перелітних птахів.

Неперіодичне серійне мультимедійне видання з анімаційними фрагментами «Екологія. Безпека. Життя» бібліотеки-філії №9 ЦБС м. Батайська Ростовської області – своєрідний альманах, присвячений найбільш гострим проблемам екології, зокрема, антропогенному та промислому забрудненню, екології побуту та екології людини. Матеріал викладено доступно, текст доповнюють таблиці, що дають наочну уяву про те чи те забруднення, як воно діє на людину та навколишнє середовище.

Ще один проект, що заслуговує на увагу – електронна вікторина «Тваринний світ степу». Матеріал подано в легкій для сприйняття дітей формі, за розділами, присвяченими певній тварині. В кінці кожного розділу – список літератури.

Библиотечное дьло. – 2010. – № 15. – С. 22 - 27.

Жити в ладу з природою

Ніна Ощепкова

Використовуючи різні форми і методи бібліотечної роботи, працівники Чайнської ЦБС Томської області намагаються підвести юних читачів до усвідомлення себе частинкою Землі, до роздумів над екологічними проблемами, пробудити в них небайдуже ставлення до навколишньої природи, долучити їх до читання літератури з екологічної тематики.

Районний творчий екологічний конкурс «Природа просить допомоги», в якому могли взяти участь діти від 6-ти до 15-ти років, проводився у двох номінаціях: «Малюнок» та «Плакат». З допомогою пензликів та фарб, крейди та олівців, діти показали свою любов та ставлення до природи, вболівання за її майбутнє.

Для молодших школярів практикується така форма роботи як шоу «Міс «Кицюня», що повністю присвячене кішкам; діти читали вірші та розповідали про своїх домашніх улюбленців, дізнавались про культ кішок у єгиптян, не забули і про прикмети, що з ними пов'язані.

Серед форм роботи з екологічної просвіти дітей – бесіда-дискусія «Людина на планеті «Земля», усний журнал «Сторінки орнітолога», ігрова програма «Пташиний базар», що проведена бібліотекою на лісовій галявинці, екоурок «Звалище на ім'я «Земля», екологічна вікторина «Вгадай рослину», розважальна гра «Щасливий випадок», «Поле чудес» та інші.

Тішить, що ці заходи залишають слід у свідомості дітей. Часто після них діти розповідають бібліотекарям, як порятували голуба чи прикріпили на дереві годівничку для птахів.

Библиополе.– 2009. – №5. – С. 60-62.

Проблеми екології і роль бібліотек в екологічному вихованні населення

І. Б. Лемешева

На межі третього тисячоліття екологія стала для всього людства не лише наукою, але й способом мислення, поведінки, реальністю дій. Набуття кожною людиною екологічних знань має здійснюватися на всіх етапах формування особистості. Провідну роль у формуванні високої екологічної культури відіграє екологічна освіта і виховання.

У цьому процесі важливими також є вільний доступ усіх громадян до екологічної інформації. Велику роль у цьому відіграють бібліотеки, перед якими стоїть завдання популяризації серед населення екологічних знань, формування у читачів почуття відповідальності перед майбутніми поколіннями за збереження навколишнього середовища, за розумне господарювання.

Багатоаспектна екологічна проблема найдосконаліше і різнобічно розкривається за допомогою книг, періодичних видань та інших ресурсів, що є в бібліотеці. Хмельницька обласна універсальна бібліотека імені М.Островського приділяє значну увагу популяризації науково-природничої літератури.

Свою еко-просвітницьку роботу вона координує з органами місцевого самоврядування, громадськими організаціями, рухами, загальноосвітніми школами та бере активну участь у проведенні обласних заходів, приурочених до Дня довкілля, Дня землі, для Чорнобильської катастрофи, Всесвітнього дня охорони навколишнього середовища та ін.

До проведення масових заходів залучаються працівники природоохоронних служб, санітарні лікарі, викладачі навчальних закладів, юристи, працівники лісництва, журналісти, фахівці підприємств.

Для забезпечення користувачів необхідною інформацією ведеться систематична цілеспрямована робота з поповнення фондів літературою екологічної тематики.

Важливе місце в роботі бібліотеки займає інформаційно-бібліотечна підтримка екологічної освіти.

У програми навчальних закладів міста включено дисципліни з екології. Виникла необхідність у формуванні інформаційних ресурсів з питань екології на паперових та електронних носіях.

Проаналізувавши програми, згідно яких в навчальних закладах міста побудовано навчальний процес з питань екології, було виділено теми, що потребують додаткової інформації, зокрема:

- державна політика у сфері поводження з відходами;
- міжнародні відносини в галузі екології;
- екологічний стан та використання природних ресурсів та ін.

Різноманітно і насичено в бібліотеці ведеться робота з популяризації літератури з науково-природничих та екологічних знань.

Тісно співпрацюють бібліотеки з навчальними закладами: проводять виставки, що супроводжуються інформаційними оглядами, при оформленні виставок використовують наочні засоби (квіти, природні матеріали), готують списки рекомендованих сайтів.

Бібліотека прагне, щоби зробити екологічну інформацію та екологічні знання доступними для всіх, а тому дуже популярними є масові заходи, що проводять працівники бібліотеки. В них беруть участь провідні фахівці управління екоресурсів, читачі різного віку.

Постійно триває пошук нових форм проведення соціокультурних заходів, що сприяють вихованню творчих особистостей, розвитку екологічної культури, а також підвищенню рівня екологічної активності.

Екологічний вісник. – 2008. – № 4. – С. 24.

Місто, яке ми любимо?!

Марина Буканова

Організація фотоекспозицій у Центральній бібліотеці ім. О.С.Пушкіна (Поволжя, Росія) - справа традиційна. Організуються виставки персональні, любительських фотографій, а також тематичні за суспільно значимою проблемою.

Однією з таких резонансних виставок стала фотоекспозиція "Я люблю своє місто?", що відкрилася в бібліотеці у рамках Днів захисту від екологічної небезпеки. Ідею проведення фотовиставки запропонували самі читачі, вони ж – автори більшої частини представлених світлин.

З одного боку, місто чисте, красиве, молоде. А з іншого – вимагає більш ретельної уваги до себе і елементарного прибирання. Виставка – це чесний і вимогливий фотопогляд на навколишню дійсність, можливість показати жителям не тільки найкрасивіші вулиці, парадні фасади, а й недоглянуті і засмічені закутки. Автори немов би ставлять глядачам запитання: "Яке місто вам більше подобається? Думайте, вибирайте!". Адже чистота залежить не тільки від старань місцевої влади, але й від свідомості, доброї волі кожного мешканця.

Після того, як виставка закінчила свою роботу у бібліотеці, вона продовжувала діяти в бібліотеках-філіях, а також побувала практично у всіх школах міста. І скрізь, де була представлена ця публіцистична фотоекспозиція, помітно зріс читацький інтерес до літератури екологічної проблематики.

Бібліотека. - 2008. - № 7. - С. 70-72.

Майбутнє планети в торжестві екологічного розуму

Л. Рязанцева

Важливим засобом розумного та стабільного розвитку регіону є екологізація мислення та формування екологічної культури населення. Помітну роль у цьому складному та тривалому процесі відіграють бібліотеки, що вважають природоохоронний вектор одним із пріоритетних напрямів своєї діяльності.

Лідуючу позицію в екологічному русі на Тамбовщині (Росія) займає Центральна міська бібліотека імені Н.К. Крупської, де протягом декількох років успішно реалізується комплексна програма "Збережемо живою планету", метою якої є створення комплексної системи екологічної просвіти й освіти, формування екологічної культури у жителів міста. Цей стратегічний документ був відзначений дипломом на фестивалі екологічних програм у Брянську.

Діючим інструментом розвитку креативного мислення у співробітників ЦБС стала багаторівнева програма безперервної бібліотечної освіти "Професіонал", відзначена дипломом лауреата третього Всеросійського конкурсу "Сучасні тенденції в обслуговуванні читачів".

Модель багаторівневої системи підвищення кваліфікації є пірамідою, головним елементом якої є Центр бібліотечної освіти "Професіонал". Його робота базується на чотирьох основних напрямках:

- науково-дослідна діяльність;
- автоматизація методичної служби;
- формування професійного середовища, що розвивається;
- організація соціальних технологій.

Базисні вектори Центру створюють сприятливі умови для функціонування спеціалізованих професійних навчальних об'єднань:

- Бібліокласу "Збагнення майстерності", створеного для бібліотекарів-початківців та тих, хто не має спеціальної освіти;
- Школи творчості "Талант", спрямованої на формування активної творчої особистості бібліотекаря й створення на базі бібліотек-новаторів виробничо-експериментальних навчальних майстерень, лабораторій, майстер-класів для трансляції бібліотечного інноваційного досвіду;
- Школи керівника "Лідер", покликаної підвищувати кваліфікацію управлінської ланки ЦБС.

У ході реалізації програми "Професіонал" були розроблені й впроваджені в практику цікаві освітні технології, локальні курси й модульні

програми нового покоління. Це дозволило зробити навчальний процес полем моделювання й апробації ефективних нововведень, що викликали якісні зміни в бібліотечному обслуговуванні населення, у тому числі в екологічному вихованні й освіті.

Наприклад, методичний проект "Магія успіху, або Психологія для бібліотекарів" допоміг фахівцям книжкової справи розширити обрії пізнання на тему "Екологія душі", розкрити таємниці самовдосконалення, життя в гармонії із собою й природними ритмами. Ефективному здійсненню проекту сприяв новий підхід до формування навчальної моделі, що базується на поєднанні освоєння теоретичних знань і досвіду із пріоритетом інноваційних компонентів і активних форм навчання.

Завдяки освітньому модулю "Маркетингові дослідження в бібліотечній справі" у ЦБС реалізовано більше 20 дослідницьких проектів екологічної тематики. Аналітичний матеріал, отриманий у ході наукової діяльності, дозволив оцінити реальний стан бібліотечного обслуговування жителів міста і намітити тенденції для подальшого розвитку. У результаті на базі філії № 10 з'явилася міська спеціалізована екологічна бібліотека, у ЦМБ імені Н.К. Крупської відкрився екологічний клуб "Джерело" і створюється Центр екологічної культури "Планета", у філії № 9 запрацювало клубне об'єднання "Добродії".

У межах модуля професійного навчання "Проектний розвиток бібліотек", на ярмарку проектів "Конструємо майбутнє за власними лекалами" перемогла дитяча бібліотека імені А. Гайдара. За розробку оригінального проекту "Діти. Екологія. Майбутнє", спрямованого на створення електронної інформаційної продукції, розширення спектра сервісних послуг, відкриття міського екологічного центру для дітей, проект "Здоров'я для всіх" дозволив бібліотеці імені О.С. Новікова-Прибоє стати дипломантом ярмарку. Мета проекту - підвищення освітнього рівня жителів міста як фактор поліпшення здоров'я людей. Для успішної реалізації програми тут створений інформаційно-пізнавальний центр "Здоровий спосіб життя", відкрита "Школа здоров'я".

Універсальною формою професійного розвитку працівників системи став фестиваль бібліотечної творчості "Веселка". Він дозволив стимулювати професійну активність фахівців книжкової справи, створити цікаву колекцію фестивальної продукції, досягти нового рівня організації освіти взагалі, і екологічної зокрема. Так, працівники філії № 7, активно використовуючи ідеї, підказані популярними телевізійними програмами, провели в бібліотеці гру "Екологічний марафон на ГРТ". ЦМБ імені Н.К. Крупської запропонувала своїм читачам інноваційну виставку-контраст "Землі моєї лице живе - стогін Землі". У дитячій бібліотеці імені А. Гайдара працювали "Театр-експромт" і сатиричний театр охорони природи "СТОП".

З успіхом у ЦБС пройшла бібліотечна рекламна кампанія, що допомогла по-новому поглянути на роль реклами в сучасній бібліотеці, сприяла відновленню професійного дизайну, відкрила нові засоби й канали

поширення реклами і, як наслідок, підвищила соціальну, творчу значимість міських установ культури.

Велику увагу працівники системи приділили екологічній рекламі. Наприклад, у філії № 10 з'явилася нова модель бібліотечного простору, сконструйована за законами екодизайну, уперше в стінах установи на радість дітворі почав працювати бібліотечний зоопарк "Природи лик натхненний".

Вдала фітодизайнерська знахідка дозволила у філії №14 відкрити міні-садок у стилі бонсай. Рукотворні острови природи - "Казкове озеро" і "Озеро Надії" - з'явилися у філіях №9, №20. Порадувала жителів міста оригінальна бібліотечна друкована продукція екологічного змісту: листівки, закладки, афіші, буклети та ін.

Курс менеджменту "Соціальні технології в бібліотечній справі" дозволив керівній ланці системи значно розширити соціальне партнерство й співробітництво в галузі екологічної освіти, ефективно залучати позабюджетні кошти для розвитку бібліотек міста.

Серед напрямків навчального характеру екологія стала одним із пріоритетних. Продовженням цього проекту стала участь провідних спеціалістів системи в освітній програмі "Заочна школа завідувача сільською бібліотекою", започаткованій на сторінках професійного журналу "Бібліополе".

Сьогодні ЦБС стратегічними орієнтирами свого розвитку в галузі екологічної політики вважає:

- Розвиток цілісної системи екологічної просвіти й освіти, формування екологічної культури.

Щодо цього необхідно на базі публічних бібліотек, що є основними провайдерами екологічної інформації, створити потужну мережу загальнодоступних екологічних центрів. Реалізація даного напрямку дозволить зробити еколого-бібліотечний простір Тамбова наповненим і оптимально організованим.

- Впровадження нових інформаційних технологій.

Екологічну освіту необхідно поставити на комп'ютерну платформу, що дозволить формувати електронні компоненти фонду, створювати власні електронні продукти унікального краєзнавчого змісту, оцифровувати значущі екологічні інформаційні ресурси для того, щоб їх зберегти й зробити доступними у кіберпросторі.

- Придбання й формування еколого-інформаційних ресурсів, організація вільного доступу до них.

Спираючись на дане положення, у бібліотечному співтоваристві необхідно вирішити ряд завдань: підвищити відповідність поточного комплектування запитам користувачів, забезпечити читачів кращими виданнями в традиційному й електронному форматі, організувати штрихкодovu обробку фонду для повноцінного автоматизованого обслуговування читачів і зберігання бібліотечних ресурсів. Якісна

організація бібліотечних фондів буде сприяти формуванню інтелектуального стратегічного ресурсу, що визначає рівень стійкого розвитку міста.

- Розширення спектру нових сервісних послуг.

У ЦМБ імені Н.К. Крупської передбачається створення спеціалізованої комп'ютерної Інтернет-зали, відкриття багатофункціонального мультимедійного центру, оснащеного еколого-освітніми програмами й базами даних, організація віртуальної служби "Запитай бібліотекаря", що відповідає на запити мешканців міста (незалежно від того, чи є вони читачами бібліотеки чи ні) у режимі віддаленого доступу.

- Удосконалення науково-методичного забезпечення екологічної діяльності бібліотек.

Основою даного напрямку є організація дослідницької роботи прогностичного характеру по вдосконаленню бібліотечного обслуговування міського населення, розвиток проектних технологій, акумулювання й транслявання бібліотечної інноватики в професійне середовище, активізація кадрової політики ЦБС, подальше вдосконалення системи безперервної бібліотечної освіти: відкриття школи менеджменту якості.

- Організація соціальних технологій.

Цей важливий вектор базується на наступних положеннях: паблік рілейшнз, фандрайзинг, соціальне партнерство, що містить у собі формування мережевого партнерства й співробітництва в галузі екологічної інформації.

Библиополе. – 2008. - №1. – С.18-20.

Збережемо природу спільно

Наталья Николаева

Бібліотекам в еколого-просвітницькій сфері належить своє, особливе місце. Бібліотеки ЦБС Демидівського району Смоленської області (Росія) мають власний досвід у справі екологічної просвіти, використовуючи такі унікальні можливості як інформаційна база на паперових та електронних носіях; наявність кваліфікованих спеціалістів; безоплатний доступ до інформації; можливість ознайомитися з різними поглядами на проблему захисту природи; формування єдиного стандарту роботи з відповідним фондом.

Екологічна практика бібліотек ЦБС здійснюється у взаємодії з іншими інституціями, що ведуть професійну діяльність в галузі охорони навколишнього середовища, науковими та навчальними установами, ЗМІ, учасниками громадського екологічного руху.

"Життя - у руках живучих» – саме так називається інформаційно-екологічний центр Демидівської ЦБС (ІЕЦ). Він виріс із відділу сільськогосподарської літератури, що функціонує в ЦРБ з 1990 року. Наразі він виконує роль інформаційно-методичного й консультаційного центру, поєднує людей зі сфер просвіти, освіти, виховання. У ньому зібрані розробки

для проведення заходів і для бібліотечної практики, і для освітньої сфери. Виділено окремі рубрики, створені прес-кліпінги:

- «Дарунки Демидівської землі»,
- «Презентації газет «Поозер'я», «Заповідні острови»,
- «Презентація книги В.М.Гавриленкова, Є.П.Гавриленкової «На берегах «Смоленського Байкалу»»,
- «Екологічна освіта».

Інформаційно-бібліографічна робота представлена розділами:

- «Блакитні перли Поозер'я»,
- «Зона спокою» – збірник віршів місцевого поета Г. Язенькіна,
- «Озирніся на дім свій» – методична розробка з досвіду інформаційно-екологічного центру.

Методичне забезпечення екологічної діяльності ґрунтується на принципах науковості, активності, рекомендаційності, оперативності та диференційованого підходу. Методико-бібліографічний відділ здійснює активну консультаційну й практичну допомогу бібліотекарям; розвиває і підтримує інноваційну діяльність бібліотек; на основі моніторингу змін в екологічній діяльності бібліотек Росії (через огляди-конкурси) аналізує рівень їхньої роботи та вирішує як її вдосконалювати; допомагає створенню центрів екологічної інформації в бібліотеках; сприяє підвищенню кваліфікації їхніх працівників через школи-семінари, творчі лабораторії; організовує і проводить семінари й «круглі столи» з актуальних питань екологічної діяльності; здійснює узагальнення й вивчення практики екологічної діяльності, визначає її перспективи.

За час існування центру (а це вже 11 років) можна простежити динаміку проведення семінарів з екології:

- 2000 р. – «Екологія і бібліотека. Проблеми освіти».
- 2001 р. – «З любов'ю про рідний край» (тренінги на допомогу проведенню краєзнавчого конкурсу).
- 2004 р. – «Форми та методи роботи бібліотек у межах програми спільних дій з національним парком «Смоленське Поозер'я» (виїзний семінар в інформаційний центр «Бакланівський»).

- 2007 р. – «Природа. Пам'ять. Моральність» (екологічний практикум) – координація діяльності бібліотек з організаціями, що займаються екологічною освітою (Центр екологічної інформації обласної бібліотеки імені О.Т. Твардовського, національний парк «Смоленське Поозер'я», бібліотеки, школи, професійний ліцей); традиційні та інноваційні форми роботи з екологічної освіти; «Навчити дітей відчувати природу» – обмін досвідом.

Всі семінари ретельно готуються. Кожний з них – своєрідна творча лабораторія з обміну досвідом. Вони включають як теоретичну частину, що розкриває екологічні проблеми країни, Смоленської області, Демидівського району, так і практичну: дискусії, тренінги, майстер-класи. Наприклад, семінар на тему «Форми, методи роботи бібліотек у межах програми спільних дій з національним парком «Смоленське Поозер'я» познайомив

учасників із Центром екологічної освіти та включив як доповнення екскурсію екологічною стежкою. Всі знання, що одержали бібліотекарі на заняттях цього семінару, знайшли практичне застосування, втілилися в конкурсах, виставках, заходах.

Інформаційно-екологічним центром накопичений багатий досвід виставкової роботи в галузі екологічної просвіти. Виставки різноманітні не лише за змістом, але й за формою: виставка творчих робіт, малюнків, виставка-запитання, виставка-відгук та ін. З 2004 року центр активно застосовує пересувні фотовиставки.

Співробітництво у світі природи – так можна охарактеризувати спільні дії бібліотек району та національного парку «Смоленське Поозер'я».

Библиополе. – 2008. - №1. – С.58-61.

Знати, щоби жити

Наталія Нештаєва

Тільки здорова людина з гарним самопочуттям, оптимізмом, психологічною стабільністю, високою розумовою й фізичною працездатністю здатна активно жити, успішно переборювати професійні та побутові труднощі. Не випадково останнім часом в Росії пильна увага приділяється питанням збереження і зміцнення здоров'я нації.

Вже два роки відділ обслуговування Центральної міської бібліотеки м. Заринська Алтайського краю (Росія) працює за програмою «Складові здоров'я». Її основне завдання – пропаганда здорового способу життя за допомогою інформаційних ресурсів бібліотеки.

Наступним кроком у профілактичній діяльності стала інтерактивна гра-тренінг «Хочеш бути здоровим – будь ним». Мета гри – виявити рівень інформованості молоді з питань здорового способу життя. Учасники, просуючись від «станції» до «станції» з назвами: «Що я думаю про наркотики?», «Шкідливість алкоголю», «Шкідливість паління», витягували навімання картки із запитаннями й по черзі відповідали на них. При правильній відповіді ведуча доповнювала гравця, при неправильній – запитання виносилося на обговорення.

Для вирішення завдання збереження репродуктивного здоров'я дівчат підліткового віку у місті була створена «Школа здоров'я», що включає цикл санітарно-просвітницьких заходів і поєднує в одному центрі зусилля лікарів-фахівців (гінеколога, дермато-венеролога, епідеміолога, нарколога), психологів, працівників культури. Її ініціатором і керівником є заступник головного дитячого лікаря Центральної міської лікарні.

Організаторами «Школи здоров'я» протягом навчального року були проведені заняття з учнями всіх шкіл міста за темами:

- пізнавальна інформаційна хвилинка «Хочеш бути здоровим – будь ним»;

- відео-уроки «Знати, щоби жити» (пропаганда ЗСЖ), «Право на життя» (профілактика наркоманії);
- презентація буклета «Час учитися»;
- ЗСЖ: з історії планування родини: «Інтимні подробиці»;
- міні-тренінг «Право жити, як всі»: проблеми ВІЛ;
- уроки «Коли дівчатка дорослішають», «ВІЛ: знати, щоби жити».

Участь у заняттях бібліотечних працівників – важливий аспект соціально-педагогічної діяльності «Школи здоров'я». На кожному уроці бібліотека розкриває можливості своїх інформаційних ресурсів через книжкові виставки та добірки матеріалів періодики за темами занять.

Участь бібліотеки в роботі «Школи здоров'я» – це, насамперед, діалогове спілкування з підлітками, пробудження в них інтересу до самостійного пошуку інформації; це формування усвідомленої потреби в практичних знаннях «для себе й свого здоров'я». Підлітки вчаться черпати таку інформацію з авторитетних джерел – із книг, журналів, консультацій фахівців.

Библио-поле. – 2008. – №8. – С.60-61.

Інтернет - ресурси

Бібліотека і екологічна просвіта

Н. Налетова,

Таловська бібліотека Прибайкальського району

Ситуація в світі складається таким чином, що сучасна людина просто зобов'язана бути екологічно грамотною.

Екологічна просвіта населення має на меті донести до кожної людини головну мудрість життя про те, що, тільки оберігаючи природу, людство збереже життя на планеті Земля.

У рамках програми бібліотеки спільно зі школою проводяться декади і місячники екологічних знань, в програмі яких - дні та години інформації, дні екологічної пропаганди. Проводяться виставки книг, дитячих малюнків, організуються огляди книг, вікторини, перегляди діафільмів, конкурси та інші заходи.

Користувачі беруть активну участь в уроках доброти «У ладах з природою, у світі з людьми», в екологічних іграх «Людино! Озирнись, зупинись, подумай! », що побудовані на кшталт судового засідання. Для учнів школи та батьків проводяться ігри на зразок «Зоряної години». Організуються літературно-музичні вечори «Подорож на край землі», «Який прекрасний цей світ», «На захист природи», вечори: свято російської берізки, вечір скарг «Книга природи», свято «Пташиного співу з увагою, з хвилюванням» (до Дня птахів), екологічний вечір «Симбіотрофія у рослин».

У рамках програми спільно зі школою проведено конференцію «Край рідний, навіки улюблений», конкурс «екожурналістів», захист екологічних проектів «Моя мала батьківщина». Оформлено нетрадиційні книжкові виставки «Брати наші менші», «Поезія рідної природи», «Серед дерев і трав», «Гармонія природи - ось осягнення істини», що не тільки привертають увагу до представлених видань, а й активізують пізнавальну діяльність читачів. В оформленні нетрадиційних виставок активну участь беруть читачі, які з задоволенням надають в якості експонатів власні вироби, малюнки на певну тематику, макети тварин, звірів, птахів.

Бібліотекарі впевнені, що їхні читачі отримали основи екологічної культури і сьогодні без потреби не зірвуть квітку, не зрубають ялинку, не візьмуть в руки пташеня, якщо поруч кружляють стурбовані «батьки», не будуть знущатися над безхатніми звірятками, не викинуть своїх домашніх тварин за двері ...

Розроблена програма дає можливість не тільки розвивати творчий потенціал бібліотеки, а й консолідувати спільні зусилля всіх організацій та установ по вихованню екологічної культури населення. А значить, є сподівання, що жителі Землі будуть жити в гармонії з природою.

Режим доступу: <http://www.baikal-center.ru/books/element.php?ID=1226>

Система заходів з екологічної просвіти населення в бібліотеках Псковської області

О.В. Акінфієва

Генеральною асамблеєю ООН прийнята Резолюція про проведення десятиліття Освіти в інтересах сталого розвитку (2005 - 2014 рр.). У Резолюції підкреслено, що освіта нині є основою, без якої сталий розвиток неможливий. Запропоновано звернути особливу увагу на активну роботу з формування і розвитку екологічної культури населення, як за допомогою традиційних освітніх каналів і структур, так і долучаючи нові неформальні (просвітницькі) канали впливу на суспільну свідомість. Головне - домогтися високого ступеню поінформованості населення з усіх найважливіших питань (у тому числі обов'язково економічних та соціальних), що належать до забезпечення сталого розвитку.

Державна політика в галузі екологічного розвитку орієнтована на активну участь громадян в обговоренні рішень, що торкаються їх права на сприятливе навколишнє середовище.

Екологічна просвіта - це поширення знань про екологічну безпеку, здоровий спосіб життя людини, інформації про стан навколишнього середовища і про використання природних ресурсів з метою формування екологічної культури в суспільстві.

Сьогодні бібліотеки, як ніхто мають хорошу ресурсну базу, що дозволяє успішно реалізовувати завдання з екологічного просвітництва.

Бібліотеки області активно працювали за екологічними програмами, наприклад, «Охорона природи - охорона здоров'я» (2010-2012 рр.), що

спрямована на розширення знань читачів про видове розмаїття тваринного світу, розвиток навичок екологічно грамотного спілкування з живою природою. Програма «Зайди в ліс другом» (2011 - 2012 рр.) ставила завданням виховання у населення, особливо дітей та молоді, дбайливого, відповідального ставлення людини до національного багатства - лісу. Бібліотекарями району організовані походи в ліс з метою ознайомлення з рослинним світом наших лісів, з метою наочного показу недбайливого ставлення людини до лісових багатств. Були здійснені практичні кроки з прибирання від сміття місць відпочинку і вивішені гасла з закликами не смітити в лісі. Реалізована екологічна програма «У співдружності з природою». У ході її реалізації були проведені акції «Твій слід на землі», екскурсії на природу, конкурси творчих робіт «Край ти мій рідний», цикл екологічних уроків «Тривоги рідного краю».

У ході втілення програм склалася ціла система взаємодії з іншими організаціями та установами районів області, що беруть участь у процесі екологічної освіти та виховання. Бібліотеки тісно співпрацюють з органами по охороні навколишнього середовища, школами, Центрами дитячої творчості, краєзнавчими музеями-заповідниками, залучається творча інтелігенція, члени різних товариств .

Метою всіх заходів, проведених у бібліотеках області, є роз'яснення сучасної екологічної ситуації у світі, залучення уваги місцевої спільноти до екологічних проблем, спонукання до дій в галузі охорони всього, що живе і росте навколо нас, а також знайомство з літературою про природу.

У бібліотеках проводилась щорічна акція «Твій слід на землі», що проходила під девізом «Збережемо світ, в якому живемо». Під час Тижня екологічних знань «Екологія. Безпека. Життя» відбувся ряд заходів, зокрема: фотоконкурс «Мій улюбленець», День птахів «Тривоги рідного краю», диспут «Чим я можу допомогти природі!», конкурс малюнків «Живи, Земле». Проведено районний огляд-конкурс серед бібліотек з екологічної просвіти населення з метою:

пошуку і розповсюдження нових ефективних форм роботи бібліотек з екологічної просвіти населення;

активізація та розвиток творчої ініціативи бібліотекарів;

узагальнення і видання цікавого досвіду роботи бібліотек з екологічної просвіти населення.

Маючи в своєму розпорядженні інформаційний потенціал, бібліотеки прагнуть привернути увагу читачів до літератури, що висвітлює різні аспекти екологічних проблем.

Постійно ведеться пропаганда екологічних знань в процесі повсякденної роботи: оформляються цікаві виставки, екологічні стенди.

Пізнавальним характером вирізняються заходи, організовані до дат екологічного календаря (День птахів, День Землі, День захисту навколишнього середовища). Так, наприклад, до Дня захисту навколишнього середовища активом бібліотеки було випущено екологічну газету.

Один з робочих днів бібліотеки став «зеленим днем». Це пізнавально-практичний захід, учасники якого з бесіди бібліотекаря дізналися про значення зеленого кольору в житті людини, а також взяли участь у посадці квітів біля бібліотеки.

Бібліотечна програма з виховання у населення бережливого, раціонального використання багатств лісу була реалізована у 2011 році, що був оголошений Роком лісів. Проводилися заходи на захист лісів: екологічний калейдоскоп «Чарівність російського лісу», вікторина «Лісові таємниці», конкурс віршів про ліс «З любов'ю до лісу», вечір поезії про ліс «Життя природи там чути».

Напередодні новорічного свята організована екологічна акція «Зелена ялинка - жива голочка». З метою збереження красуні-ялинки бібліотекар, використовуючи матеріали Інтернет-ресурсів, запропонувала варіанти прикрас новорічного свята і провела майстер-клас з виготовлення ялинок.

Особливу увагу бібліотеки приділяють заходам з благоустрою дворів, території навколо бібліотек та закладів культури. У рамках Тижня Добра працівники районної та дитячої бібліотек організували екологічний десант «Разом змінимо світ на краще». Основна мета: показати приклад поліпшення екологічного стану міста, зробити маленьку частину території міста чистішою і красивішою. Позитивні результати акції очевидні.

Діяльність клубів спрямована на пропаганду літератури про навколишню природу, а також залучення до читання літератури природознавчої тематики, прищеплення любові до Батьківщини, до рідної природи. У роботі клубів використовуються різні форми роботи: книжкові виставки, огляди, бесіди, гучні читання, вікторини, конкурси, інформаційно-пізнавальні години, ранки, свята, заочні подорожі, кросворди і т.д. Тематика занять різноманітна: від виробів з природного матеріалу до дослідних робіт з екології.

Робота бібліотек з формування екологічної культури різнопланова і дозволяє користувачам зрозуміти злободенність екологічних проблем.

Російською державною юнацькою бібліотекою розроблено алфавітно-предметний покажчик /рубрикатор/ «Екологія і сучасність», що налічує понад 300 рубрик (тем). Його завдання: надати допомогу бібліотекам у розкритті фонду з точки зору відображення в ньому екологічної інформації. У ньому особлива увага приділяється соціально-політичним та гуманітарним аспектам екології: «Екологія як глобальна проблема сучасності», «Екологія і економіка», «Сталий розвиток» та ін. Таким чином, вперше в бібліотечній практиці була здійснена наукова класифікація екологічної літератури, всіх наявних інформаційних джерел, що дозволяє бібліотекам Росії повніше і детальніше розкрити читачам всю багатоаспектність екологічної проблематики. Аналіз показав: література, що висвітлює все різноманіття аспектів екологічної науки і практики, розосереджена по всіх галузевих відділах книжкового фонду. У покажчику в алфавітному порядку подано теми, предмети, поняття екологічного змісту з відсиланням до відповідних індексів таблиць ББК, під якими літературу можна знайти в систематичному

каталозі (СК) і систематичній картотеці статей (СКС) і, відповідно, - в книжковому фонді.

Режим доступу: http://metodistam.blogspot.com/2012/03/blog-post_6394.html

Робота бібліотек Чебоксарського району з екологічної просвіти населення

*О.С. Васильєва,
Центральна районна бібліотека
Чебоксарського району*

Сьогодні, коли екологічні проблеми набули характеру настільки масштабного, що стали однією з глобальних проблем людства, бібліотеки визначають екологічну просвіту та виховання одним з основних напрямів своєї діяльності. Це підтвердило і участь бібліотек у першому турі республіканського огляду - конкурсу роботи бібліотек з екологічної просвіти населення.

Організуючу роль в роботі з екологічної просвіти починають відігравати програми, створені не тільки в районній бібліотеці, а й у сільських бібліотеках. Серед них програма «Пізнай - дорожи - збережи». Вони включають в себе цикли комплексів пізнавальних екскурсій на природу, навчально-пізнавальні ігри з екології, цикли спеціальних занять з основ екології, індивідуальні екологічні проекти, ведення фенологічних спостережень.

У бібліотеці розроблена програма на допомогу екологічній просвіті та вихованню екологічної культури молоді «Бібліотека - центр екологічної інформації та культури». Програма узгоджена з муніципальним «Управлінням екологічної безпеки». Цей проект дозволяє закріпити певний контингент користувачів бібліотеки, виділити актуальні аспекти сучасних екологічних проблем: охорона навколишнього середовища, раціональне природокористування, право та екологія, екологія духовності, природа і здоровий спосіб життя, екологія в нашому краї.

Серед заходів, що проводяться бібліотеками: «Екологічний лікнеп «І дим Вітчизни вже не дим, а смог», День Землі «Запасної планети у нас немає!», година цікавих повідомлень «Ці забавні знайомі незнайомці».

Організуються великі масові заходи, наприклад, екологічне свято «За чисту землю, повітря і воду, за чисту душу і розум народу». Необхідно відзначити, що бібліотека постійно приділяє особливу увагу таким важливим темам як людина і навколишнє середовище, екологія та культура.

Бібліотеки розробили проект, присвячений Року парків і садів «Наше дерево», мета якого - отримання інформації на основі спостережень, дослідницької та практичної діяльності дітей у природі та з її об'єктами.

У рамках Року парків та садів у бібліотеках району проводяться різні заходи з екологічної просвіти дітей і підлітків.

Зокрема:

«Різнобарвна палітра живої природи» - екологічна година;

«За горами, за лісами - екологічна подорож»;
«Еколог - професія майбутнього», «Краса власними руками» - час природи;

«На стежці любові до природи» - інформаційно - пізнавальна година;

«Краса рідної землі» - година природи;

«Доктор смарагдового лісу» - День птахів;

«Сайки, дрозди і сопілки на свято до нас прилетіли»;

«Парки та сквери потрібні місту й селу» - виставка-огляд;

«Сад моєї мрії» - конкурс малюнків та живих букетів.

У своїй просвітницькій діяльності бібліотеки району звертаються до найгостріших сучасних екологічних проблем. Для їх висвітлення найбільш зручною формою стали такі форми масових заходів як година екології, еколога - краєзнавчі читання, уроки екологічної етики, пізнавальні ігри, бліц-турніри і т.д.

У рамках клубу за інтересами «Грамотій і його друзі» районна бібліотека для дітей провела цикл заходів екологічного спрямування: годину екології «За склом - куточок підводного царства», годину цікавих повідомлень «Хто там в печері живе», годину спілкування з природою «І мошки не менш потрібні, ніж слони ... », конкурс дитячих малюнків «Мій будинок на карті Землі».

Одним із способів формування у юних читачів екологічних знань є використання ігрових методів навчання. Екологічні ігри формують цілісне бачення світу, підводять їх до усвідомлення свого місця і ролі в ньому, вчать самостійно розбиратися в проблемах навколишнього світу. Найбільш популярними видами екологічних ігор в бібліотеках району стали еколого-природознавчі ігри, рухливі ігри з елементами імітації, а також сюжетно - рольові та рольові. Серед них: «Хто в зоопарку живе», «Людина - вірний син природи», «Юні рятувальники».

Особливу увагу бібліотеки району приділяють розкриттю книжкового фонду, документів і матеріалів екологічного спрямування: День екологічної літератури «Природа плаче за тобою», книжкова виставка-огляд «Різнобарвна палітра живої природи», виставка-перегляд «Екологія від «А» до «Я», день інформації «Відкрий двері в зелений світ» та ін. Проводяться огляди журналів «Гошка і компанія», «У світі тварин», «Чудеса і таємниці», «Юний натураліст», «Філя», «Природа і людина», «У світі рослин» і т. д.

Рекомендаційні списки літератури, пропоновані читачам, допомагають їм орієнтуватися в різноманітті книг з екології. Це списки: «Збережемо рідну природу», «Світ вічного і прекрасного», «Будинок, де ми живемо», «Книга скарг природи», «Екологія та сучасність».

Необхідну екологічну інформацію користувачі можуть отримати як на традиційних, так і нетрадиційних носіях. Читачі модельних бібліотек району при написанні рефератів, повідомлень, пошуках інформації з проблем екології часто користуються відеокасетами «Жити чи не жити», «Таємниці підземного світу», «Земля. Історія планети», а так само CD – ROM «Екологія: загальний курс для учнів», «Природа Росії», «Реферати та твори з екології».

Управління екологічної безпеки щорічно виділяє кошти двадцяти сільським бібліотекам району для передплати періодичних видань «Комора природи», «Природа і людина», «У світі рослин», «У світі тварин», «Полювання». Працівники управління беруть участь у заходах, що проводяться бібліотеками.

Режим доступу: http://www.lib.cap.ru/ekolog/libr_cheb_rm.asp